

Försäkringsvillkor

Avtalsförsäkringar Fremia-LO

Avtalsgrupplivförsäkring (AGL), KAP, GTP-Familjeskydd och avvecklingsförmån STPK

Enligt överenskommelser mellan Fremia och Landsorganisationen i Sverige (LO)

Folksam Tjänstepension AB, Folksam ömsesidig livförsäkring och
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)

Gäller från och med 1 juli 2025

Folksam

S40500 25-07

Innehåll

1 Försäkringsavtalet 4
1.1 Försäkringsgivare 4
1.2 Kollektivavtalsparter 4
1.3 Om Pensionsvalet 4
1.4 Tecknande av försäkringsavtal 4
1.5 Försäkringsavtalets omfattning 5
1.6 Försäkringsavtalets upphörande 5
1.7 Försäkrad 5
1.8 Försäkringstagare 5
1.9 Basbelopp 5
1.10 Förfogande över försäkring 5
1.11 Kontrolluppgifter 5

2 Försäkringsförmåner 5

3 Premier 6

4 Garanti 6

5 Särskilda bestämmelser för hemarbetstagare 6

6 Utlandstjänstgöring 7

7 Avtalsgrupplivförsäkring (AGL) 7
7.1 AGL-förmåner 7
7.2 Rätt till AGL-förmåner 7
7.3 Rätt till AGL-förmåner i särskilda fall 7
7.4 Inträde av AGL-skydd 7
7.5 AGL-skydd under anställning 8
7.6 AGL-skydd vid sjukdom 8
7.7 Efterskydd 8
7.8 AGL-förmåner 9
7.9 Förmånstagarförordnande 10
7.10 Allmänna bestämmelser 11

8 KAP 11
8.1 Försäkringsförmåner 11
8.2 Pensionsålder 11
8.3 Ålderspension 11
8.4 Förmånstagarförordnande 12
8.5 Ändring av avtalet – den försäkrades ändringsmöjligheter 13
8.6 Hälsokrav 15
8.7 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension 15
8.8 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring 17
8.9 Flytträtt 18
8.10 Utbetalningsbestämmelser 19
8.11 Förmånstagares ändringsmöjligheter 20

9 GTP-Familjeskydd 20
9.1 När försäkringsskyddet träder i kraft 20
9.2 När försäkringsskyddet upphör 21
9.2 Premiebefrielse 21
9.3 Familjeskyddets storlek 21
9.4 Utbetalning av pension 21
9.5 Förmånstagarförordnande 21
9.6 Rätt att senarelägga utbetalning av pension 22
9.7 Efterskydd 22
9.8 Fortsättningsförsäkring 23
9.9 Överskott 23

10 Övergångsreglerna för födda 1933 - 1968 23
10.1 Avvecklingsförmån STPK 23
10.2 Återbäring och värdesäkring 24
10.3 Utbetalning 24

11 Anmäla dödsfall 24

12 Medgivande 24

13 Felaktigt utbetalt belopp 24

14 Oriktiga uppgifter 25

15 Räntebestämmelser 25

16 Avgifter och skatter 25
16.1 Avgifter för KAP 25
16.2 Skatter 25

17 Skaderegistrering 26

18 Begränsning av ansvar 26

19 Begränsningar av försäkrings giltighet 26
19.1 Krigstillstånd i Sverige 26
19.2 Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige 26
19.3 Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter 26

20 Behandling av personuppgifter 27

21 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism 27

22 Ändring av försäkringsvillkor 27

23 Tolkning av försäkringsvillkor 28

24 Om vi inte skulle komma överens 28
24.1 Vänd dig först till oss på Folksam 28
24.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende 28
24.3 Kundombudsmannen Folksam 28
24.4 Nämnder 28
24.5 Allmänna reklamationsnämnden (ARN) 28
24.6 Allmän domstol 29
24.7 Konsumentvägledning 29

25 Begreppsförklaringar 29

Förkortningar

GTP	Gemensam tjänstepension
KAP	Kooperationens avtalspension
KFF-nämnd	Kooperativa fackliga försäkringsnämnden

1 Försäkringsavtalet

1.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare för avvecklingsförmån STPK och KAP med traditionell förvaltning är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, med organisationsnummer 559337- 6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension. Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade.

Försäkringsgivare för avtalsgrupplivförsäkring (AGL) och GTP-Familjeskydd samt premiebefrielse GTP-familjeskydd är försäkringsföretaget Folksam ömsesidig livförsäkring, med organisationsnummer 502006-1585, nedan kallat Folksam Livförsäkring.

Försäkringsgivare för KAP med fondförvaltning är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), med organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring.

Företagen är registrerade i Sverige. Styrelserna har sina säten i Stockholm. Huvudkontorets adress, för respektiveföretag, är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen. För mer information om företagen, gå in på folksam.se. Med Folksam avses samtliga ovan nämnda företag, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Aktuella försäkringsvillkor finns på folksam.se.

1.2 Kollektivavtalsparter

Dessa försäkringsvillkor baseras på överenskommelser mellan Fremia och Landsorganisationen i Sverige (LO), nedan kallade kollektivavtalsparterna, och gäller för anställda som omfattas av Avtalsförsäkringar Fremia-LO.

Försäkringsvillkoren är fastställda av Folksam, efter godkännande av kollektivavtalsparterna och gäller från 1 juli 2025. För försäkringsfall som inträffat tidigare än 1 juli 2025 gäller de villkor som gällde då försäkringsfallet inträffade om inte annat framgår av dessa villkor.

1.3 Om Pensionsvalet

KPA Pensionsservice AB med särskilt företagsnamn Pensionsvalet PV (nedan kallat Pensionsvalet) sköter på uppdrag av kollektivavtalsparterna administrationen av Avtalsförsäkringar Fremia-LO. Folksam har också träffat administrationsavtal med Pensionsvalet. Detta innebär bland annat att Pensionsvalet för Folksams räkning tecknar, ändrar och avslutar försäkringsavtal, samlar in uppgifter som ska ligga till grund för förmåner och premier, utför hälsoprövning, fakturerar premier samt lämnar generell information om Avtalsförsäkringar Fremia-LO till försäkringstagarna och de försäkrade. Pensionsvalet företräder därmed Folksam i dessa uppgifter även när det inte särskilt anges i dessa försäkringsvillkor.

1.4 Tecknande av försäkringsavtal

Försäkringsavtal om Avtalsförsäkringar Fremia-LO träffas mellan arbetsgivare och Pensionsvalet.

Försäkringsavtal om avtalsgrupplivförsäkring (AGL) och GTP-Familjeskydd har slutits i och med att Pensionsvalet och arbetsgivaren undertecknat anslutningsavtalet.

I anslutningsavtalet anges vid vilken tidpunkt försäkringsavtalet träder i kraft. Om i Avtalsförsäkringar Fremia-LO angiven garanti gäller för någon anställd skall försäkringsavtalet tecknas att gälla från den tidpunkt från vilken garantin gällt.

Företagare och make eller registrerad partner till företagaren omfattas inte av försäkringsavtalets bestämmelser för anställda.

Som företagare betraktas
- i företag som inte är juridisk person samtliga ägare
- i handelsbolag samtliga delägare
- i kommanditbolag komplementär
- i aktiebolag, aktieägare vars aktieinnehav för sig eller sammanräknat med aktier som ägs av make eller registrerad partner, förälder eller barn till aktieägaren, uppgår till minst en tredjedel av aktierna i bolaget.

1.5 Försäkringsavtalets omfattning
Samtliga hos arbetsgivaren anställda som omfattas av kollektivavtal med LO-förbund omfattas av försäkringsavtalets bestämmelser om AGL och GTP-Familjeskydd samt premiebefrielse GTP-familjeskydd med de begränsningar som framgår av försäkringsvillkoren i övrigt.

För försäkringsavtalet gäller överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna i tillämpliga delar, försäkringsvillkor, försäkringsavtalslagen, och svensk lag i övrigt samt för Folksams verksamhet vid var tid gällande aktuella försäkringstekniska riktlinjer. Försäkringsavtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen lämnat till Folksam genom Pensionsvalet.

1.6 Försäkringsavtalets upphörande
Försäkringsavtal kan inte sägas upp av någon part så länge arbetsgivaren, beträffande någon kategori av anställda, är bunden av kollektivavtal som medför att anställd omfattas av i Avtalsförsäkringar Fremia-LO angiven garantibestämmelse.

I övriga fall kan försäkringsavtal upphöra att gälla tidigast vid utgången av månaden närmast efter den månad då arbetsgivaren eller Folksam genom Pensionsvalet sagt upp avtalet. Folksam genom Pensionsvalet kan säga upp försäkringsavtalet om arbetsgivaren inte i rätt tid betalat förfallna premier, räntor och avgifter. Folksam genom Pensionsvalet kan även säga upp försäkringsavtalet om arbetsgivaren underlåtit att lämna debiteringsunderlag för slutlig premie eller de uppgifter i övrigt som erfordras för att fastställa slutlig premie

1.7 Försäkrad
Försäkrad är den anställde på vars liv och hälsa försäkringen gäller. I fråga om rätten till pension, rätten att välja till återbetalningsskydd och förmånstagare, rätten att ändra försäkringen samt rätten att eventuellt kunna flytta intjänat pensionskapital avses varje försäkrad som försäkringstagare.

1.8 Försäkringstagare
Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare som tecknar försäkringen med den anställde som försäkrad.

1.9 Basbelopp
Med prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp menas de belopp som fastställs varje år i enlighet med regler i socialförsäkringsbalken.

1.10 Förfogande över försäkring
Försäkring (avvecklingsförmån STPK, KAP och GTP-familjeskydd) får inte pantsättas eller belånas. Den får inte heller överlåtas eller återköpas i strid mot bestämmelser i inkomstskattelagen eller på annat sätt ändras så att den inte längre uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Varken försäkringstagare eller försäkrad har rätt till återköp av försäkringen.

1.11 Kontrolluppgifter
Folksam lämnar i förekommande fall kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

2 Försäkringsförmåner

Dessa försäkringsvillkor gäller för AGL, avvecklingsförmån STPK, KAP och GTP-familjeskydd.

För KAP sker ingen premieinbetalning sedan 1 januari 2011. Intjänad pension kvarstår enligt reglerna för fribrev.

Enskild försäkrings omfattning framgår av försäkringsbesked och pensionsbesked.

3 Premier

Arbetsgivaren betalar premien för anställd som omfattas av AGL till i § 32 a LAS angiven ålder, om anställningen består efter i § 32 a LAS angiven ålder ska arbetsgivaren fortsätta betala premien.

Arbetsgivaren betalar premien för GTP-familjeskydd och premiebefrielse GTP-familjeskydd så länge försäkringsskyddet gäller.

Ovanstående gäller även anställd vid utlandstjänstgöring enligt samma regler som för anställd i Sverige.

Premie för varje försäkring fastställs av Folksam Liv normalt före ingången av varje kalenderår (premieåret) enligt gällande försäkringstekniska riktlinjer och gäller för ett kalenderår i taget, om inte annat beslutas av Folksam Liv.

4 Garanti

Har arbetsgivare i kollektivavtal förbundit sig att ansluta sig till Avtalsförsäkringar Fremia-LO men sedan försummat detta, ska den som arbetar inom det sakliga tillämpningsområdet för ådant kollektivavtal ha förmåner i samma utsträckning som om försäkringsavtal hade träffats.

Denna garantiregel gäller för kollektivavtal vari upptagits bestämmelse om Avtalsförsäkringar Fremia-LO och som träffats med förbund inom LO. Garantiregeln gäller även för anställda som omfattas av annat kollektivavtal om Fremia och LO godkänner detta.

Garantiregeln gäller även för anställd som omfattas av Avtalsförsäkringar Fremia-LO vid utlandstjänstgöring om arbetsgivaren för sin verksamhet i Sverige är bunden av sådant kollektivavtal som sägs i föregående stycke.

Garantiregeln omfattar inte företagare eller make eller registrerad partner till företagare.

5 Särskilda bestämmelser för hemarbetstagare

En hemarbetstagare skall anses som anställd enligt dessa försäkringsvillkor från och med den dag, då arbetet lämnades ut till hemarbetaren, och till och med dagen för inlämnandet av det färdiga arbetet.

Beräkning av arbetsinkomst för hemarbetstagaren enligt dessa försäkringsvillkor sker genom att hemarbetstagarens förtjänst (inklusive särskild semesterlön) för tillämplig tidsperiod minskas med eventuellt hemarbetstillägg eller annan ersättning till hemarbetstagaren för använt material, använda redskap eller dylikt.

Ingår i arbetsförtjänsten ersättning för material eller redskap (motsvarande) och är ersättningens storlek inte känd skall förtjänsten minskas med 15 %.

Beräkning av arbetad tid enligt dessa försäkringsvillkor sker genom att hemarbetstagarens inkomst divideras med nedan angivna penningfaktor.

Penningfaktorn utgörs av lägsta timlön i lönegrupp 1 i avtalet Teknikavtalet IF Metall (vid hemslöjdsarbete reducerat med 40%) såvida inte Pensionsvalet fastställer annan faktor.

Vid beräkning av arbetad tid enligt villkoren för AGL används den vid varje kalenderkvartals ingång gällande penningfaktorn.

6 Utlandstjänstgöring

Dessa försäkringsvillkor omfattar anställd som på arbetsgivarens uppdrag tjänstgör utomlands och som omedelbart före påbörjandet av tjänstgöringen utanför Sverige genom förvärvsarbete i verksamhet eller genom drift av näringsverksamhet i Sverige enligt 6 Kap 2 § socialförsäkringsbalken omfattades av svensk socialförsäkring eller fullgjorde utlandstjänstgöring som omfattades av dessa försäkringsvillkor. Försäkringsvillkoret omfattar dock inte den som samtidigt är anställd hos utländsk juridisk person med vilken den försäkrade träffat anställningsavtal innefattande regler om sociala förmåner.

Anställd, vars utlandstjänstgöring avses vara eller varar mer än sex år, får efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställde undantas från viss försäkring eller alla Avtalsförsäkringar Fremia-LO. Sådan överenskommelse får även träffas med anställd som samtidigt har anställning hos utländsk juridisk person men inte träffat anställningsavtal med dessa innefattande regler om sociala förmåner, samt med anställd som vid utsändningen inte var bosatt i Sverige. Har sådan överenskommelse träffats skall Folksam genom Pensionsvalet underrättas.

Försäkringsavtal om Avtalsförsäkringar Fremia-LO gäller i fall som anges ovan med den omfattning som framgår av *punkt 1.5 Försäkringsavtalets omfattning* i dessa försäkringsvillkor.

7 Avtalsgrupplivförsäkring (AGL)

7.1 AGL-förmåner

Förmåner som kan betalas enligt AGL är

- begravningshjälp
- grundbelopp
- barnbelopp

7.2 Rätt till AGL-förmåner

Rätt till AGL-förmåner föreligger efter anställd om denne

1. vid dödsfallet inte uppnått i § 32 a LAS angiven ålder,
2. uppfyllt villkoren för inträde av AGL-skydd enligt punkt *7.4 Inträde av AGL-skydd* och
3. haft AGL-skydd enligt punkt *7.5 AGL-skydd under anställning – 7.6 AGL-skydd vid sjukdom* eller haft efterskydd enligt punkt *7.7 Efterskydd.*

7.3 Rätt till AGL-förmåner i särskilda fall

Efter anställd som uppnått i § 32 a LAS angiven ålder kan rätt till AGL-förmåner finnas enligt bestämmelserna i punkt *7.8.4 AGL-förmåner efter anställd som uppnått i § 32 a LAS angiven ålder.*

Efter den som är anställd för att utföra arbete under mindre än 8 timmar/vecka kan rätt till AGL-förmåner finnas enligt bestämmelserna i punkt *7.8.5 AGL-förmåner efter den som varit anställd för att utföra arbete under mindre än 8 timmar/vecka.*

Rätt till AGL-förmåner efter den anställdes make, registrerade partner eller sammanboende kan finnas i vissa fall enligt bestämmelserna i punkt *7.8.6 AGL-förmåner efter den anställdes make, registrerade partner eller sammanboende.*

7.4 Inträde av AGL-skydd

AGL-skydd börjar gälla den dag den anställde börjar utföra arbete hos arbetsgivaren. För att AGL-skyddet ska börja gälla krävs dock att den anställde är arbetsför. Som arbetsför anses inte den som har hel sjukpenning, mer än halv sjukersättning eller mer än halv aktivitetsersättning enligt bestämmelserna i socialförsäkringsbalken. Inte heller anses den arbetsför som är allvarligt sjuk och kortvarigt utför arbete.

Om försäkringsavtalet börjar gälla senare än den dag den anställde började utföra arbete hos arbetsgivaren gäller AGL-skyddet från ikraftträdandedagen.

Var den anställde frånvarande från arbetet den dag försäkringsavtalet började gälla finns ändå AGL-skydd om frånvaron inte översteg 90 dagar. Om den anställde från tidpunkt under dessa 90 dagar får mer än halv sjukersättning eller mer än halv aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken gäller dock inte AGL-skydd.

Om AGL gäller utan sådan kollektivavtalsenlig skyldighet att teckna Avtalsförsäkringar Fremia-LO som anges i garantiregeln i de gemensamma försäkringsbestämmelserna gäller AGL- skydd först sedan den anställde under en tidsperiod om 90 dagar efter försäkringens ikraftträdande som arbetsför varit anställd i minst 60 dagar. AGL-skydd gäller dock om den anställde skulle avlida till följd av olycksfall som inträffat efter det att försäkringen börjat gälla och efter det den anställde som arbetsför börjat utföra arbete hos arbetsgivaren.

7.5 AGL-skydd under anställning

Sedan AGL-skydd börjat gälla för den anställde gäller det så länge den försäkrade är anställd för att utföra arbete minst 8 timmar/vecka (försäkringsgrundande anställningstid).

Frånvaro utöver sex månader i följd av annan orsak än sjukdom, ledighet med bibehållna anställningsförmåner eller hel ledighet enligt föräldraledighetslagen (1995:584) räknas dock inte som försäkringsgrundande anställningstid.

7.6 AGL-skydd vid sjukdom

AGL-skydd gäller, även efter det att den försäkringsgrundande anställningstiden upphört, vid sjukdom eller olycksfall som inträffat under försäkringsgrundande anställningstid eller under efterskyddstid och som medfört arbetsoförmåga.

AGL-skydd gäller även under tid när hel rehabiliteringspenning betalas ut med anledning av sådan sjukdom eller olycksfall som nämns ovan.

7.7 Efterskydd

Med efterskydd avses att AGL-skydd fortsätter att gälla efter det att AGL-skydd under anställning och vid sjukdom upphört.

Efterskydd gäller längst till dess den försäkrade uppnått i § 32 a LAS angiven ålder.

7.7.1 Efterskydd efter 180 dagars anställning

För anställd som uppfyller kravet på försäkringsgrundande anställningstid under minst 180 dagar gäller nedan angivet efterskydd. Vid bestämmande av rätten till sådant efterskydd får även tidigare försäkringsgrundande anställningstid räknas med hos arbetsgivare som tecknat försäkring om AGL under förutsättning att någon del av den tidigare anställningen innehafts under de två år som närmast föregått den senaste anställningen.

Efterskyddet gäller under 180 dagar (allmän efterskyddstid).

För försäkrad som blir arbetslös, tillträder ny anställning där kollektivavtalad livförsäkring ej tecknats, eller får hel föräldrapenning under allmän efterskyddstid fortsätter efterskyddet att gälla så länge arbetslösheten består, anställning där kollektivavtalad livförsäkring ej tecknats består eller föräldrapenningen betalas ut samt under tid därefter det antal dagar av den allmänna efterskyddstiden som inte har avräknats tidigare.

För försäkrad som under allmän efterskyddstid börjar en ny försäkringsgrundande anställningstid gäller, när denna upphör, fortsatt efterskydd under det antal dagar av den allmänna efterskyddstiden som inte har avräknats före början av den nya försäkringsgrundande anställningstiden.

Efterskydd gäller dock sammanlagt högst två år räknat från den tidpunkt efterskydd inträdde enligt punkt *7.7 Efterskydd första stycket.*

Med arbetslöshet förstås att den försäkrade står till den svenska arbetsmarknadens förfogande på sätt som krävs för att få ersättning enligt lag om arbetslöshetsförsäkring. Även den som är arbetssökande i annan EU-stat på sätt som krävs för att erhålla dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen anses stå till arbetsmarknadens förfogande, dock längst tre månader. Arbetslösheten kan styrkas genom intyg från offentlig arbetsförmedling eller registrerad arbetslöshetskassa.

7.7.2 Efterskydd i övriga fall
Om den anställde inte har rätt till efterskydd enligt punkt *7.7.1 Efterskydd efter 180 dagars anställning* första stycket gäller efterskydd i stället lika många dagar som den anställde fullgjort försäkringsgrundande anställningstid.

7.7.3 Beräkning av efterskydd efter AGL-skydd vid sjukdom
Har den försäkrade haft AGL-skydd under sjukdom enligt punkt *7.6 AGL-skydd vid sjukdom* gäller efterskydd efter sjukdomstiden enligt reglerna i punkt *7.7.1 Efterskydd efter 180 dagars anställning* första stycket respektive punkt *7.7.2 Efterskydd i övriga fall*. Efterskyddet räknas ut genom att sjukdomstiden jämställs med försäkringsgrundande anställningstid.

7.8 AGL-förmåner

7.8.1 Begravningshjälp
Begravningshjälp betalas ut till den avlidnes dödsbo med ett halvt prisbasbelopp.

7.8.2 Grundbelopp
Grundbelopp betalas ut om den avlidne efterlämnar make, registrerad partner, sambo, arvsberättigat barn eller förälder i enlighet med vad som anges i punkt *7.9 Förmånstagarförordnande.*

Grundbeloppet fastställs med hänsyn till den avlidnes ålder enligt nedanstående tabell.

Hade den avlidne fyllt 55 och efterlämnar antingen såväl make, registrerad partner eller sambo som gemensamt barn under 17 år eller endast barn, varav minst ett under 17 år, reduceras inte grundbeloppet på grund av den avlidnes ålder.

Tabellens angivna belopp betalas ut i fall där den avlidne varit anställd för att utföra arbete minst 16 timmar/vecka. Har den avlidne varit anställd för att utföra arbete minst 8 men inte 16 timmar/vecka betalas häften av i tabellen utgivna belopp.

Efterlämnar den avlidne som närmast anhörig endast arvsberättigat barn i första led som fyllt 21 år betalas hälften ut av i tabellen angivna grundbelopp, dock lägst ett halvt prisbasbelopp.

Det prisbasbelopp som avses är det som gällde vid tidpunkten för dödsfallet.

Den försäkrades ålder vid dödsfallet	Ersättning i prisbasbelopp
Under 55 år	6,0
55 men inte 56 år	5,5
56 men inte 57 år	5,0
57 men inte 58 år	4,5
58 men inte 59 år	4,0
59 men inte 60 år	3,5
60 men inte 61 år	3,0
61 men inte 62 år	2,5
62 men inte 63 år	2,0
63 men inte 64 år	1,5
64 år eller däröver	1,0

7.8.3 Barnbelopp
Barnbelopp betalas ut om den avlidne efterlämnar arvsberättigat barn i första led under 21 år, eller om make, registrerad partner eller sambo inte finns, syskon under 21 år som kan ta arv under förutsättning att syskonet inte har förälder i livet.

Barnbeloppet fastställs med hänsyn till barnets/syskonets ålder enligt nedanstående tabell.

Tabellens angivna belopp betalas ut i fall där den avlidne varit anställd för att utföra arbete minst 16 timmar/vecka. Har den avlidne varit anställd för att utföra arbete minst 8 men inte 16 timmar/vecka betalas häften av i tabellen utgivna belopp.

Barnets/syskonets ålder vid försäkringsfallet	Ersättning i prisbasbelopp
Under 17 år	2
17 eller 18 år	1,5
19 eller 20 år	1

7.8.4 AGL-förmåner efter anställd som uppnått i § 32 a LAS angiven ålder

För anställd som uppnått i § 32 a LAS angiven ålder gäller rätt till AGL-förmåner enligt dessa försäkringsvillkor under förutsättning att den anställde sedan den anställde uppnått i § 32 a LAS angiven ålder och intill dödsfallet kvarstått i avlönat arbete. Försäkringsgrundande anställningstid tillgodoräknas dock inte vid frånvaro som överstiger 90 dagar i en följd. Efterskydd finns inte.

7.8.5 AGL-förmåner efter den som varit anställd för att utföra arbete under mindre än 8 timmar/vecka

Efter den som varit anställd för att utföra arbete mindre än 8 timmar/vecka föreligger rätt till begravningshjälp om anställd avlider under dag då arbete utförts. En förutsättning är dock att AGL-skydd har börjat gälla enligt punkt *7.4 Inträde av AGL-skydd.*

7.8.6 AGL-förmåner efter den anställdes make, registrerade partner eller sammanboende

Begravningshjälp med halvt prisbasbelopp betalas ut, om den anställde har make, registrerad partner eller sammanboende som anges i punkt *7.9 Förmånstagarförordnande* och denne avlider, under följande förutsättningar:

1. den anställde ska uppfylla kraven för rätt till AGL-förmåner enligt punkt 7.2 Rätt till AGL-förmåner, punkterna 2 och 3, ska dock ha varit anställd för att utföra arbete under minst 16 timmar/vecka,
2. den anställde ska vid dödsfallet inte ha fyllt 70 år och
3. den avlidne maken, registrerade partnern eller sammanboenden ska inte ha fyllt 67 år.

Finns gemensamt hemmaboende barn under 17 år eller hemmaboende barn under 17 år som är antingen makens, registrerade partnerns eller sammanboendens, betalas dessutom barnbelopp med 1 prisbasbelopp för varje sådant barn.

Rätt till försäkringsbelopp finns dock inte om minst motsvarande förmån betalas ut på grund av att den avlidne maken, registrerade partnern eller sammanboenden omfattas av AGL-skydd eller motsvarande som följer av annan kollektivavtalad tjänstegrupplivförsäkring.

Försäkringsbelopp enligt denna punkt kan betalas ut om maken, registrerade partnern eller sammanboenden avlidit senare än den anställde till följd av olycksfall, epidemi eller liknande som förorsakat också den anställdes död.

7.9 Förmånstagarförordnande

Försäkrad ska i fråga om försäkringsbeloppen anses ha gjort förmånstagarförordnande av nedan angivet innehåll.

Förmånstagarens rätt bestäms enligt svensk lag.

Försäkrad kan när som helst ändra förordnandet genom att skriftligen till Folksam genom Pensionsvalet (lämpligen på av Folksam fastställd särskild blankett) ändra förordnandet. Ändrat förordnande ska inte avse utgående barnbelopp eller begravningshjälp om detta ej uttryckligen angetts i det ändrade förordnandet.

Förmånstagarens rätt kan i vissa fall komma att jämkas beroende på samordning med annan AGL- eller tjänstegrupplivförsäkring.

7.9.1 Grundbelopp

Förmånstagare är den som försäkringsbelopp ska utbetalas till enligt förmånstagarförordnande. Om den försäkrade inte förordnat annan fysisk person som förmånstagare, gäller allmänt förmånstagarförordnande:

1. make eller registrerad partner
2. ogift person med vilken ogift försäkrad som vid dödsfallet stadigvarande under minst sex månader sammanbott under äktenskapsliknande förhållanden.
3. barn, barnbarn
4. föräldrar

Grundbelopp tillfaller efterlevande make, maka eller registrerad partner med oinskränkt äganderätt.

Make respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapsskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft.

Efterlämnas förutom arvsberättigat barn i första led även bröstarvinge till avlidet barn anses förordnandet innebära att det på barnen fallande försäkringsbeloppet ska fördelas enligt reglerna i 2 Kap 1 § andra stycket ärvdabalken

7.9.1.1 Förmånstagares rätt att avstå
En förmånstagare kan helt eller delvis avstå sin rätt som förmånstagare till det försäkringsbelopp som ska betalas ut. Ett avstående innebär att den eller de som, enligt för försäkringen gällande förmånstagarförordnande, står närmast i turordning träder in som förmånstagare istället för den avstående förmånstagaren. Ett avstående ska ske skriftligt till Folksam innan beloppet betalats ut.

7.9.2 Barnbelopp
Förmånstagare till varje utgående barnbelopp är det barn eller syskon som beloppet avser.

7.9.3 Begravningshjälp
Förmånstagare till utgående begravningshjälp är den avlidnes dödsbo.

7.10 Allmänna bestämmelser

7.10.1 Beräkning av arbetstid i vissa fall
Arbetstiden för deltidsanställd, vars veckoarbetstid inte är fastställd till minst 8 respektive 16 timmar/vecka, räknas ut med ledning av den faktiska genomsnittsarbetstiden under de senaste 12 arbetsveckorna.

7.10.2 Samordning
Har den anställde mer än en anställning som omfattas av denna försäkring eller med denna jämförbar försäkring, betalas ut högst det försäkringsbelopp vartill arbetet berättigat om det utförts hos en arbetsgivare. Omfattas en och samma anställning av denna försäkring och annan härmed jämförbar försäkring, betalas ut högst det försäkringsbelopp som denna försäkring berättigar till.

AGL-skydd vid frånvaro under försäkringsgrundande anställningstid och efterskydd gäller inte under tid den försäkrade har försäkringsskydd på annat sätt med i huvudsak motsvarande förmåner. Om det senare försäkringsskyddet skulle upphöra före försäkringsfallet och förutsättningar saknas för samordning mellan berörda försäkringsgivare ska den på annat sätt försäkrade tiden vid beräkning av efterskydd betraktas som tid då den försäkrade varit arbetslös.

8 KAP

År 1997 ersatte den premiebestämda tjänstepensionen KAP den förmånsbestämda tjänstepensionen STPK.

8.1 Försäkringsförmåner
KAP består, till de delar Folksam Tjänstepension och Folksam Fondförsäkring är försäkringsgivare, av ålderspension med eller utan återbetalningsskydd.

8.2 Pensionsålder
Försäkringen ger den försäkrade rätt till ålderspension vid uppnådd pensionsålder. Ålderspensionen utbetalas från och med den månad den försäkrade uppnår 69 års ålder.

Den försäkrade har rätt att ändra pensionsåldern, se punkt *8.5.1 Pensioneringstidpunkt.*

8.3 Ålderspension
Ålderspension gäller utan återbetalningsskydd. Den försäkrade kan välja att komplettera ålderspensionen med återbetalningsskydd. Den försäkrade kan i vissa fall välja själv hur länge återbetalningsskyddet ska gälla, se punkt *8.3.2 Ålderspension med återbetalningsskydd.*

Tillägg eller borttag av återbetalningsskydd ska anmälas till Folksam genom Pensionsvalet. Läs mer om ändring av utbetalningstid och pensionsålder, se punkt *8.5 Ändring av avtalet – den försäkrades ändringsmöjligheter.*

8.3.1 Ålderspension utan återbetalningsskydd

Ålderspension utan återbetalningsskydd ger rätt till ålderspension som utbetalas livsvarigt eller temporärt vid uppnådd pensionsålder. Försäkring utan återbetalningsskydd tillförs arvsvinst. Försäkringen upphör vid den försäkrades dödsfall.

8.3.2 Ålderspension med återbetalningsskydd

Ålderspension med återbetalningsskydd ger rätt till ålderspension som utbetalas livsvarigt eller temporärt vid uppnådd pensionsålder. Om försäkring gäller med återbetalningsskydd kvarstår det även efter det att ålderspensionen börjar utbetalas. Då utbetalning påbörjas av en livsvarig ålderspension tillförs arvsvinst för pensionskapital som inte omfattas av återbetalningsskydd.

Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid den försäkrades dödsfall. För ändringsmöjligheter, se punkt *8.11 Förmånstagares ändringsmöjligheter*. Utbetalning sker endast så länge som förmånstagare finns. Saknas förmånstagare vid dödsfallet sker ingen utbetalning och försäkringen upphör.

Dödsfall innan ålderspension börjar utbetalas:
- Avlider den försäkrade innan ålderspensionen börjat utbetalas, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som utbetalas till insatt förmånstagare under 5 år eller under den tid som den försäkrade valt.

Dödsfall under pågående utbetalning av ålderspension:
- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Dödsfall under uppehåll av utbetalning av ålderspension:
- Avlider den försäkrade under uppehåll av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

8.4 Förmånstagarförordnande

8.4.1 Generellt förordnande:

Om den försäkrade inte har gjort något särskilt förmånstagarförordnande gäller ett generellt förmånstagarförordnande. Det innebär att förmånstagare vid den försäkrades död i nämnd ordning är:
1. Den försäkrades make/maka/registrerade partner/sambo.
2. Den försäkrades arvsberättigade barn i första led.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med den försäkrade, under förutsättning att även den försäkrade är ogift och att de:
- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Make/maka respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapsskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft, om inget annat följer av förordnandet.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

8.4.2 Särskilt förordnande

Upprättande, ändring samt återkallelse av förmånstagarförordnande ska den försäkrade skriftligen anmäla till Folksam genom Pensionsvalet.

Den försäkrade kan när som helst under försäkringstiden anmäla ett nytt särskilt förmånstagarförordnande, eller anmäla en återgång till det generella förmånstagarförordnandet.

Det senast registrerade förordnandet gäller till dess att den försäkrade ändrar eller återkallar det.

Förmånstagare kan vara
a. make/maka/registrerad partner eller tidigare make/maka/registrerad partner
b. sambo eller tidigare sambo
c. arvsberättigade barn i första led /styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person under a) eller b)

Dessa begränsningar följer av bestämmelser i inkomstskattelagen (1999:1229). Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med den försäkrade, under förutsättning att även den försäkrade är ogift och att de:
- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner mellan dem såvida inget annat anges.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

Ett särskilt förordnande är gällande för den försäkrades samtliga försäkringar med återbetalningsskydd inom KAP. Om den försäkrade ändrar eller återkallar det särskilda förmånstagarförordnandet så påverkar ändringen samtliga försäkringar med återbetalningsskydd inom KAP, även de försäkringar som tecknats från och med 1 januari 2011.

Om den försäkrade även efter 31 december 2010 omfattas av återbetalningsskydd gäller det hos Folksam tidigare upprättade särskilda förordnandet enligt dessa försäkringsvillkor även för återbetalningsskyddet för den nytecknade försäkringen. På motsvarande sätt gäller det till Folksam genom Pensionsvalet, från den 1 januari 2011, anmälda förmånstagarförordnandet även för återbetalningsskydd för KAP enligt dessa villkor.

8.4.3 Förmånstagares rätt att avstå

Förmånstagare kan skriftligen till Folksam förklara sig avstå från sin rätt som förmånstagare till pension från försäkringen. Avståendet kan göras både före och efter förmånstagare mottagit utbetalning av pension. Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagarrätt. Ett avstående avser alla framtida utbetalningar av pension och kan inte villkoras.

Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som avstått som förmånstagare. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet.

8.5 Ändring av avtalet – den försäkrades ändringsmöjligheter

8.5.1 Pensioneringstidpunkt

Innan utbetalning påbörjats kan den försäkrade ändra till en annan pensioneringstidpunkt än 69 år. Pensioneringstidpunkten kan vara tidigast 55 år (förtida uttag). Den försäkrade kan också välja en pensioneringstidpunkt som är senare än 69 år (uppskjutet uttag).

När ålderspensionen har börjat betalas ut ligger den försäkrades val fast och kan inte ändras. Ändringar av pensioneringstidpunkt och utbetalning av pension administreras av Folksam.

8.5.2 Återbetalningsskydd
Den försäkrade kan före pensioneringstidpunkten lägga till återbetalningsskydd, det gäller för den försäkrades samtliga KAP-försäkringar. När ålderspension börjat betalats ut är det inte längre möjligt att välja till återbetalningsskydd. Återbetalningsskyddet kan väljas bort när som helst under försäkringstiden, även under pågående pensionsutbetalning.

Om återbetalningsskydd läggs till senare än vid första möjliga valtillfället eller mer än tolv månader efter en familjehändelse, fordras hälsodeklaration. Med familjehändelse avses att den försäkrade gifter sig, blir sambo eller får barn. För försäkrad som inte uppfyller hälsokraven medges inte tillägg av återbetalningsskydd. Tillägg eller borttag av återbetalningsskydd ska anmälas till Folksam genom Pensionsvalet.

8.5.3 Utbetalningstid
Den försäkrade har rätt att ändra utbetalningstid för ålderspensionen. I stället för livet ut kan den försäkrade välja annan utbetalningstid, lägst fem och högst 20 år. Den försäkrade kan i särskilda fall välja kortare utbetalningstid än fem år.

Anmälan om ändring administreras av Folksam.

8.5.4 Helt förtida uttag av ålderspension under kortare tid än fem år
För att den försäkrade ska kunna göra ett helt förtida uttag på kortare tid än 5 år före 65 års ålder krävs att uttaget sker i pensioneringssyfte och att utbetalningen pågår till minst 65 års ålder. Dessutom krävs att ålderspensionen från Folksam högst motsvarar den försäkrades totala inkomstförlust i kronor räknat från uttagstidpunkten och fram till 65 års ålder. Med pensioneringssyfte menas att den försäkrade ska ha för avsikt att helt lämna arbetslivet för att pensionera sig. Pensioneringssyftet anses vara uppfyllt när den försäkrade minskar sin arbetstid helt. Pensionen ska kompensera för inkomstförlusten.

8.5.5 Partiellt uttag av ålderspension
Den försäkrade har rätt till partiellt uttag, som innebär att den försäkrade kan få sin ålderspension utbetald i olika delar vid olika tillfällen. Regler för partiellt uttag är bestämda av kollektivavtalsparterna, enligt följande:
- Partiellt uttag kan göras såväl före som efter 69 års ålder.
- Partiellt uttag kan utbetalas livet ut eller som temporär utbetalning i längst 20 år.
- Det finns ingen kortaste utbetalningstid vid partiellt uttag. Partiellt uttag före ordinarie pensionsålder (69år) ska dock alltid pågå minst till fram till 65 års ålder.
- För partiellt uttag av ålderspension krävs att uttagen andel tas ut i pensioneringssyfte.
- Den försäkrade måste trappa ner arbetstiden med minst samma procentuella andel som det partiella uttaget utgör av hela pensionskapitalet. Den försäkrade ska skriftligen intyga till Folksam att pensioneringssyfte föreligger. Med pensioneringssyfte menas att den försäkrade ska ha för avsikt att delvis lämna arbetslivet för att pensionera sig. Pensioneringssyftet anses vara uppfyllt när den försäkrade delvis minskar sin arbetstid och därigenom får en lägre arbetsinkomst. Pensionen ska kompensera för inkomstförlusten.

Exempel:
Om den försäkrade arbetar 100 procent och vill ta ut 25 procent av sin ålderspension, måste den försäkrade minska sin arbetstid till 75 procent.
- Den försäkrade väljer fritt hur stor andel som ska tas ut, dock får den försäkrade inte ta ut en större procentuell andel än den minskade sysselsättningsgraden. Det totala månadsbeloppet för det partiella uttaget får inte heller bli större än inkomstförlusten per månad. Denna begränsning gäller för hela den försäkrades KAP, oavsett om den försäkrade påbörjar partiellt uttag hos en eller flera försäkringsgivare.
- Varje försäkring kan delas upp i högst två deluttag och ett slututtag.
- Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före den första nedtrappningen.

8.5.6 Ålderspension vid nedsatt arbetsförmåga eller arbetslöshet
En försäkrad som är arbetsoförmögen på grund av sjukdom kan inte uppbära KAP för den del som arbetsoförmågan avser. Detsamma gäller om den försäkrade är arbetslös. Om den försäkrade får både partiell ålderspension från Folksam och sjukpenning eller sjukersättning från Försäkringskassan, och den försäkrades arbetsförmåga försämras ytterligare, upphör inte den försäkrades rätt till fortsatt utbetalning av ålderspension från Folksam.

8.5.7 Uppskjutet uttag av ålderspension
Det finns ingen tids- eller åldersgräns för hur sent ett pensionsuttag kan ske. Den försäkrade väljer fritt hur länge han/hon vill vänta med att ta ut sin pension efter 69 år. Om den försäkrade vill skjuta upp uttaget ska detta meddelas Folksam.

8.5.8 Uppehåll i utbetalningen
Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av ålderspension. Uppehåll måste gälla hela den ålderspension som utbetalas från försäkringen i fråga, det är således inte möjligt att pausa del av utbetalning.

Den försäkrade kan begära uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Uppehåll i utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången. Den försäkrade har rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Den försäkrade ska anmäla ändringar till Folksam.

8.5.9 Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning
Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning.

Den försäkrade kan begära förlängning av utbetalningstiden till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Utbetalningstiden kan förlängas vid ett eller flera tillfällen till högst 20 år, räknat från det att utbetalningen startades, om den försäkrade inte väljer livsvarig utbetalning. Den försäkrade kan ändra sin begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft. Förkortning av utbetalningstid är inte möjlig att välja under pågående utbetalning.

Den försäkrade ska anmäla ändringar till Folksam.

8.6 Hälsokrav
För att ändring av försäkringen ska beviljas, ska den försäkrade i vissa fall uppfylla Folksams vid var tidpunkt gällande krav beträffande arbetsförmåga och hälsotillstånd (hälsoprövning). Är hälsotillståndet inte normalt kan ansökan om ändring avslås. Hälsoprövning sker enligt vid var tid gällande riskprövningsregler.

8.7 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension

8.7.1 Så här placeras kapitalet
För traditionell försäkring är det Folksam Tjänstepension som bestämmer hur kapitalet ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag.

Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

8.7.2 Garanterat pensionsbelopp
För varje inbetald premie har det bestämts ett delförsäkringsbelopp beräknat med de antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader, andra belastningar och avkastningsskatt som gällde vid varje premieinbetalningstillfälle, se nedan. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga garanterade försäkringsbeloppet.

Antaganden om ränta
Räntan antas till en viss procentsats, från vilken avdrag sker för avkastningsskatt och driftskostnader.

Antaganden om dödlighet
Antaganden om genomsnittlig dödsfallssannolikhet beräknas med tillgänglig statistik, med hänsyn tagen till de försäkrades ålder samt osäkerheten om deras faktiska livslängdsutveckling.

Antaganden om kostnader
Antaganden om driftskostnader syftar till att minst täcka Folksam Tjänstepensions verkliga kostnader, med hänsyn tagen till osäkerheten om utvecklingen. Vid bestämmande av försäkringsbelopp sker belastning för driftskostnader på premie respektive försäkringsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet. Vid beräkning av andel i överskott tillämpas andra kostnadsbelastningar. För att för bedriva försäkringsverksamhet krävs att bolaget har ett visst kapital utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning.

Antaganden om avkastningsskatt
Antagande om avkastningsskatt följer av gällande regler för beskattning av försäkringstagarnas medel i tjänstpensionsföretaget.

8.7.3 Överskott

Överskott och pensionskapital
Om utvecklingen av dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och kapitalavkastning totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits när det garanterade pensionsbeloppet beräknats uppstår ett överskott.

En traditionell försäkring berättigar till en andel av överskottet. Överskott fördelas på försäkringar med hjälp av bland annat den återbäringsränta som används när pensionskapitalet beräknas.

Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsnivån, se nedan. Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd samt begränsas av solvenskrav och andra krav enligt lagen om försäkringsrörelse. Återbäringsräntan kan också variera beroende på försäkringstidens längd och när premieinbetalning skett.

Pensionskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till
- premieinbetalningar
- utbetalningar
- återbäringsränta
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för avgifter
- avdrag för avkastningsskatt
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

En försäkrings andel av överskottet motsvaras av skillnaden mellan pensionskapitalet och det beräknade värdet av Folksams garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtalet med senast gällande antaganden.

Överskott är inte garanterat, vilket innebär att det kan reduceras för att täcka uppkomna förluster. Överskottet kan dessutom reduceras om Folksams Tjänstepension solvenssituation är sådan att åtagandena gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Justeringar vid flytt
Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom flytt ska Folksam Tjänstepension säkerställa att flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/försäkrade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Det kan därför då bli aktuellt med en justering av det flyttbara värdet. Det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid flytt beroende på konsolideringsgradens nivå (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Beräkning av tilläggsbelopp
Om överskott uppstått under försäkringstiden, kan detta berättiga till utbetalning av tilläggsbelopp utöver garanterat pensionsbelopp. Eventuellt tilläggsbelopp beräknas när utbetalning från försäkringen ska påbörjas.

Kollektiv konsolideringsnivå
Folksam Tjänstepensions kollektiva konsolideringsnivå är förhållandet mellan de totala till gångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda pensionskapitalen är den kollektiva konsolideringsnivån 100 procent. Uppgift om konsolideringsnivån finns på folksam.se.

Den kollektiva konsolideringen ska ligga mellan 100 och 120 procent. Målnivån för den kollektiva konsolideringen är 112 procent. Målet för konsolideringsnivån fastställs av Folksams Tjänstepensions styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringsnivån ska ligga mellan 100 och 120 procent. Återbäringsräntan omprövas en gång i månaden och dess nivå beslutas av Folksam Tjänstepensions verkställande direktör. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd. Om den kollektiva konsolideringen överstiger den övre gränsen (120 procent) i mer än tolv månader ska en plan tas fram med syfte att återställa konsolideringen till en nivå inom intervallet inom tolv månader. Om den kollektiva konsolideringen understiger den nedre gränsen (100 procent) i mer än sex månader ska en engångsreallokering (engångsåtertag av återbäring) ske inom arton månader. En engångsreallokering ska syfta till att den kollektiva konsolideringen når nivån 104 procent.

Folksam Tjänstepensions konsolideringsnivå och ekonomiska ställning i övrigt framgår av Folksam Tjänstepensions årsredovisning, som finns på folksam.se.

8.8 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör pensionskapitalets storlek. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Pensionskapitalet kan både öka och minska i värde.

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se.

Folksam Fondförsäkring har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Fondbyte och fondfördelning

Den försäkrade kan när som helst ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds för KAP. Vid den försäkrades död inträder rätt för förmånstagare att ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna samt byta fonder. För ändringsmöjligheter, se punkt *8.11 Förmånstagares ändringsmöjligheter.*

Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam Fondförsäkring anvisar.
För varje sådan transaktion har Folksam Fondförsäkring rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. Se punkt *16.1 Avgifter för KAP.*

Ansvar vid fondhandel med mera

Köp och inlösen av fondandelar samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam Fondförsäkring erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likviddagar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kurssättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende. Folksam Fondförsäkring ansvarar i sådana fall inte för eventuell förlust till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam Fondförsäkring har förfarit med normal aktsamhet. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Det åligger den fondbytesberättigade eller den försäkrade att vid placering av premie eller vid omplacering, inom 30 dagar från tidpunkten för fondplaceringsanvisningen, kontrollera via Folksams kundtjänst eller på annat sätt, till exempel via Internet, att placeringen är genomförd i enlighet med lämnad anvisning. Den fondbytesberättigade eller försäkringstagaren ska omgående påtala eventuella fel eller brister för Folksam Fondförsäkring.

Om sådan kontroll inte gjorts eller om eventuella fel eller brister inte påtalats enligt ovan förlorar den fondbytesberättigade, försäkringstagaren, den försäkrade eller annan person rätten att begära ersättning eller begära andra åtgärder från Folksam Fondförsäkring.

Förändringar i valbara fonder
Folksam Fondförsäkring har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam Fondförsäkring rätt att placera kapitalet i valfri fond med försiktig placeringsinriktning.

Fondinformation
Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se. Det går också att ringa Folksams kundtjänst för att få uppgifter om avkastning med mera.

Pensionskapital
I fondförsäkring ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för fondandelarnas värdeutveckling. Utbetalningsbeloppet räknas ut inför varje enskild utbetalning. Beroende på värdet på fondandelarna kommer olika belopp att betalas ut vid varje utbetalningstillfälle.

Pensionskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till
- premieinbetalningar
- avdrag för avkastningsskatt
- värdeutvecklingen i fondandelarna
- utdelning i fonderna
- avdrag för avgifter, se punkt *16.1 Avgifter för KAP*
- eventuella tillägg för arvsvinst
- utbetalningar
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

8.9 Flytträtt
Flytt av pensionskapital sker enligt Pensionsvalets regler som fastställs av KFF-nämnden, se nedan. Flytträtten styrs även av reglerna i inkomstskattelagen.

Den försäkrade får flytta sitt pensionskapital till en motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare inom GTP. Begäran om flytt görs till Folksam genom Pensionsvalet.

Flytten avser hela pensionskapitalet. Om den försäkrade har flera försäkringar måste allt pensionskapital flyttas. Rätt till flytt finns inte om någon av försäkringarna är helt eller delvis under utbetalning.

Pensionskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall.

Försäkrad för pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt. Flytt genomförs endast om den bedöms överensstämma med inkomstskattelagens regler. Försäkringsavtalet upphör att gälla när pensionskapitalet överförs till mottagande försäkringsgivare.

Vid beräkning av det flyttbara pensionskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt flyttavgift. Det flyttbara pensionskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade pensionskapitalet. Läs mer om justeringar under punkt *8.7.3 Överskott.*

En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Traditionell försäkring ska flyttas senast vid det andra månadsskiftet, räknat från den månad då flyttanmälan mottagits. Om pensionskapitalet flyttas senare utges ränta motsvarande Riksbankens referensränta. Fondförsäkring ska flyttas inom två veckor från det att flyttbegäran skickats till avgivande bolag. Om flytt inte genomförs inom två veckor utges ränta motsvarande Riksbankens referensränta.

Den försäkrade får flytta försäkringen igen, dock tidigast efter tolv månader, räknat från närmast föregående flytt. Den försäkrade har rätt att ångra och avbryta kapitalflytten inom tio dagar från det att Pensionsvalet har registrerat begäran om flytt. Blankett för avbrytande av flytt ska i sådant fall användas. Avbryts kapitalflytten avbryts även omvalet. Pensionsvalet informerar avlämnande och mottagande bolag om flytten när ångerfristen har löpt ut. Försäkringsansvaret övergår till mottagande bolag vid den tidpunkt då bolaget tar emot kapitalet.

Folksam har rätt att ta ut av KFF-nämnden godkända avgifter för flytt. Avgifterna tas ur pensionskapitalet.

8.9.1 Flytt för försäkrad inom EU:s administration

Försäkrad som tar tjänst inom EU-administrationen och som tjänar in pension enligt EG:s pensionssystem, har rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till detta pensionssystem enligt särskilda bestämmelser i lag. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådan flytt.

8.10 Utbetalningsbestämmelser

Om den försäkrade inte meddelar annat betalas ålderspension ut månadsvis, från och med den månad den försäkrade fyller 69 år.

Pensionen utbetalas till och med den kalendermånad under vilken den försäkrade respektive förmånstagaren avlider eller rätten av annan anledning bortfaller.

Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredning ska bedrivas med tillbörlig skyndsamhet.

Oriktiga eller ofullständiga uppgifter kan leda till att försäkringen blir helt eller delvis ogiltig och att utbetalning nekas eller sänks.

Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet utbetalning från försäkring sker, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid avtalad utbetalningstidpunkt är lägre än de minimigränser Folksam vid var tid tillämpar, har Folksam rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

8.10.1 Utbetalningsbelopp

Utbetalningsbelopp för ålderspension traditionell försäkring
Vid utbetalning eller påbörjad utbetalning efter upphåll med utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet genom att värdet på pensionskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt samt antagen livslängd. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd traditionell försäkring
Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av pensionskapitalet som hör till försäkringen.

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet utifrån att värdet på pensionskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet som följer av ovanstående. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

Utbetalningsbelopp för ålderspension fondförsäkring
Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde vid varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte.

Vid livslång utbetalning samt för försäkring utan återbetalningsskydd beräknar Folksam Fondförsäkring antalet återstående utbetalningstillfällen utifrån ett antagande om dödlighet i försäkringsbeståndet. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd fondförsäkring
Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av pensionskapitalet som hör till försäkringen.

Utbetalningsbeloppet bestäms sedan vid varje utbetalningstillfälle utifrån aktuellt värde och med beaktande av återstående utbetalningstid. Dessutom tas hänsyn till antagande om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

8.11 Förmånstagares ändringsmöjligheter
Förmånstagare till återbetalningsskydd har vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden i den mån det är möjligt i försäkringen och förenligt med inkomstskattelagen. Ändring kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats. Återbetalningsskydd betalas ut i högst 20 år. Om utbetalningarna skjuts upp eller ändring sker av utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

Fondbyte och ändring av fondfördelning för återbetalningsskydd
Om ålderspension tryggas i fondförsäkring har förmånstagare till återbetalningsskyddet efter den försäkrades död rätt att ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna och byta fonder. Sådan ändring eller fondbyte genomförs så snart som möjligt efter att Folksam Fondförsäkring tagit emot begäran, dock tidigast när regleringen av försäkringsfallet är klar.

9 GTP-Familjeskydd

9.1 När försäkringsskyddet träder i kraft
Försäkringsskyddet inträder när den försäkrade fyllt 18 år och påbörjat en tillsvidareanställning eller en visstidsanställning för att utföra arbete under minst tre kalendermånader.

I det fall en anställd inte längre uppfyller arbetsvillkoret enligt första stycket på grund av sjukdom, föräldraledighet i samband med barns födelse (högst 13 månader) eller ledighet enligt förtroendemannalagen (FML) § 6, fortsätter försäkringen att gälla. I de fall en anställd inte uppfyller arbetsvillkoret enligt första stycket på grund av att den anställde blivit uppsagd på grund av arbetsbrist, gäller villkor om efterskydd, se punkt *9.7 Efterskydd*.

9.2 När försäkringsskyddet upphör

Försäkringen upphör när den försäkrade

- inte längre är anställd och inte heller omfattas av försäkringen via en ny anställning som ger rätt till GTP-familjeskydd
- uppnår i § 32 a LAS angiven ålder

eller när försäkringsavtalet upphör, se punkt *1.6 Försäkringsavtalets upphörande.*

**Anmärkning*
Har den försäkrade pensionerats enligt särskild överenskommelse med arbetsgivaren och premie till GTP betalats gäller GTP-familjeskydd så lång tid som premien avser, dock längst till i § 32 a LAS angiven ålder.

9.2 Premiebefrielse

Premiebefrielse för GTP-familjeskydd medges för tid då den anställde uppfyller villkoren för premiebefrielse till 100 procent på grund av sjukdom eller olycksfall för GTP-ålderspension enligt försäkringsvillkor för kooperativt anställda i Afa Sjuk tjänstepensionsaktiebolag.

9.3 Familjeskyddets storlek

Familjeskyddets årsbelopp är två förhöjda prisbasbelopp, det vill säga det förhöjda prisbasbelopp som gällde vid dödsfallet.

9.3.1 Samordning

Den försäkrade kan aldrig omfattas av mer än en familjeskyddsförsäkring i GTP.

9.4 Utbetalning av pension

Avlider den försäkrade, utbetalas pension under fem år från och med månaden efter dödsfallet. Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Pensionen betalas ut månadsvis i efterskott till förmånstagare. Förfallodag är den sista i varje månad. Saknas förmånstagare sker ingen utbetalning.

Avlider förmånstagare under utbetalningstiden, tillfaller pensionen månaden för dödsfallet förmånstagarens dödsbo.

9.5 Förmånstagarförordnande

9.5.1 Generellt förordnande

Förmånstagare till varje månadsutbetalning av pensionen är i första hand den försäkrades make/maka, registrerade partner, i andra hand sambo eller, om dessa inte finns, i tredje hand den försäkrades arvsberättigade barn i första led - Om inte den försäkrade skriftligen anmält annat förordnande till Pensionsvalet.

Make respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapsskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft.

Förmånstagaren kan senarelägga utbetalning av pension, se punkt *9.6 Rätt att senarelägga utbetalning av pension*. Däremot kan inte förmånstagaren göra något eget förordnande.

Sambo

Med sambo avses ogift person med vilken ogift försäkrad som vid dödsfallet stadigvarande under minst sex månader sammanbott under äktenskapsliknande förhållanden.

Make/maka, registrerad partner eller sambo avlider

I det fall make/maka, registrerad partner eller sambo avlider innan pensionen betalats ut till fullo, inträder den försäkrades arvsberättigade barn i första led som förmånstagare.

9.5.2 Särskilt förordnande

Annat förordnande än det ovan angivna måste för att gälla anmälas skriftligen till Pensionsvalet. Det får endast omfatta personer som enligt inkomstskattelagen kan vara förmånstagare till pensionsförsäkring, d.v.s.

a. make/maka, registrerad partner eller tidigare make/maka, registrerad partner
b. sambo eller tidigare sambo
c. arvsberättigade barn i första led /styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person enligt a) eller b).

Omfattar förordnandet annan person, är det i denna del utan verkan.

För förmånstagare enligt a, b, och c ovan gäller att de är förmånstagare till varje månadsutbetalning av pension.

En förmånstagare kan inte genom särskilt förordnande ges större rätt att förfoga över försäkringen än vad som gäller enligt det generella förordnandet.

Har ett särskilt förordnande gjorts, gäller det så länge den försäkrade omfattas av GTP- familjeskydd och så länge anställningen består eller till dess den försäkrade genom ny anmälan ändrar förordnandet.

Byter den försäkrade anställning gäller förordnandet under förutsättning att
- GTP-familjeskydd gäller i den nya anställningen och
- den nya anställningen börjar i anslutning till att den förra anställningen upphört och innan efterskyddstiden enligt punkt 9.7 Efterskydd löpt ut.

Uppfylls inte de ovan angivna kraven förfaller det av den försäkrade skrivna förordnandet.

9.5.3 Förmånstagares rätt att avstå

Förmånstagare kan skriftligen till Folksam förklara sig avstå från sin rätt som förmånstagare till pension från försäkringen. Avståendet kan göras både före och efter förmånstagare mottagit utbetalning av pension. Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagarrätt. Ett avstående avser alla framtida utbetalningar av pension och kan inte villkoras.

Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som avstått som förmånstagare. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet.

9.6 Rätt att senarelägga utbetalning av pension

Förmånstagare kan genom skriftlig anmälan till Folksam bestämma att pension ska betalas ut senare än enligt punkt *9.4 Utbetalning av pension*. Anmälan om senareläggning ska göras före den första utbetalningen av pension.

Utbetalningen ska senast påbörjas inom fem år efter dödsfallet. Den kortaste period man kan senarelägga uttag är sex månader.

Har förmånstagare senarelagt utbetalning av pension, men avlider innan utbetalning av pension påbörjats, börjar utbetalning av pension från och med månaden efter dödsfallet, förutsatt att annan förmånstagare finns.

9.7 Efterskydd

Om en försäkrad har omfattats av GTP-familjeskydd i minst sex kalendermånader och försäkringen inte längre gäller på grund av att
- anställningen upphört eller
- försäkringsavtalet upphört, se punkt *1.6 Försäkringsavtalets upphörande.*

gäller efterskyddet i tre kalendermånader utöver den månad under vilken GTP-familjeskydd upphörde, dock längst till dess att försäkringen på nytt blir gällande.

Efterskyddet förlängs om den försäkrade blir sjuk under tiden efterskyddet gäller. Skyddet förlängs med lika många dagar som sjukdomen varar.

I det fall den anställde blivit uppsagd på grund av arbetsbrist gäller efterskyddet under det kalenderår som den anställde blivit uppsagd, dock minst tre månader.

Förutsättning för att efterskyddet ska gälla är att den försäkrade i sin tidigare anställning uppfyllde arbetsvillkoret enligt punkt *9.1 När försäkringsskyddet träder i kraft*, första stycket.

Om den försäkrade under efterskyddstiden ansluter sig till annan gruppensionsförsäkring, minskas efterskyddet med det försäkringsskydd som den försäkrade därigenom erhåller.

Efterskydd gäller inte längre än till månaden före den under vilken den försäkrade fyller i § 32 a LAS angiven ålder.

9.8 Fortsättningsförsäkring
Rätten att teckna fortsättningsförsäkring har upphört att gälla från och med 2019-01-01.

9.9 Överskott
Överskott som uppkommer inom GTP-familjeskydd används i första hand för att värdesäkra pensionen genom anknytning till det förhöjda prisbasbeloppet under såväl utbetalning som innan utbetalning av pension påbörjats. Anpassning sker den 1 januari varje år. Sänkning av det förhöjda prisbasbeloppet föranleder inte minskning av pensionsbeloppen. Senare höjning av det förhöjda prisbasbeloppet beaktas endast i den mån det därigenom blir högre än det var före sänkningen. Överskott som inte tas i anspråk för värdesäkring enligt ovan kan används för att sänka premien.

10 Övergångsreglerna för födda 1933-1968

Den som är född år 1933-1968 berörs av övergångsregler, som innebär att den försäkrade, kan få pension för den tid den försäkrade omfattades av STPK, så kallad avvecklingsförmån-STPK.

Belopp enligt övergångsreglerna tillkommer den som har tillgodoräknats STPK-år och uppfyller någon av följande förutsättningar:

Anställd som omfattades av försäkringsavtal om STPK den 31 december 1996.

Förtidspensionerad som den 31 december 1996 omfattades av försäkringsavtal om STPK. Här avses även den som den 31 december 1996 var sjuk och som i direkt anslutning till denna sjukperiod får sjukersättning eller aktivitetsersättning (före 2003: förtidspensioneras).

Den som har tillgodoräknats minst 3,00 STPK-år. Belopp betalas ut i form av pension enligt punkt *10.1 Avvecklingsförmån STPK*.

Belopp kan även betalas ut som sjuklivränta av AFA Sjukpension eller som förlängd livränta av AFA Trygghetsförsäkring.

10.1 Avvecklingsförmån STPK
Ålderspensionen utbetalas, så länge den försäkrade lever, från och med den månad den försäkrade uppnår 65 års ålder. För ändringsmöjligheter se under punkt *10.1.1 Ändring av avtalet – den försäkrades ändringsmöjligheter.*

Pensionens storlek beräknas enligt särskilda bestämmelser och med hänsyn till bland annat tillgodoräknade STPK-år och pensionsgrundande lön under dessa STPK-år.

STPK-år tillgodoräknas enligt varje kalenderårs försäkringsvillkor för STPK, dock längst till och med 1996.

Anställd som den 31 december 1996 omfattades av försäkringsavtal om STPK och som före denna tidpunkt tjänat in fribrev eller livränta från erkänd pensionsplan får som STPK-år tillgodoräkna pensionsgrundande tid som fullgjorts enligt den erkända pensionsplanen från 28 års ålder. Pensionen reduceras i dessa fall med värdet av fribrevet eller livräntan per den 31 december 1996. Med pensionsplan avses här plan som senast den 31 december 1996 av KFO och LO erkänts för samordning enligt försäkringsvillkoren för STPK.

10.1.1 Ändring av avtalet – den försäkrades ändringsmöjligheter
Den försäkrade kan, innan utbetalning påbörjats, ändra till en annan pensioneringstidpunkt än 65 år. Pensioneringstidpunkten kan vara tidigast 60 år (förtida uttag). Den försäkrade kan också välja en pensioneringstidpunkt som är senare än 65 års ålder. Den senaste uttagstidpunkten är 70 års ålder.

Försäkringen gäller endast som livsvarig traditionell försäkring utan återbetalningsskydd. Den försäkrade kan inte välja fondförsäkring, lägga till återbetalningsskydd eller ändra utbetalningstid. Den försäkrade kan inte heller välja att ta ut pensionen i delar vid olika tillfällen (partiellt uttag).

10.1.2 Uppehåll i utbetalningen
Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av ålderspension enligt Folksams vid var tid gällande regelverk. Uppehåll måste gälla hela den ålderspension som utbetalas från försäkringen i fråga, det är således inte möjligt att pausa del av utbetalning.

Uppehåll i utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången. Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen enligt Folksams vid var tid gällande regelverk. Den försäkrade har rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll.

10.1.3 Flytträtt
Den försäkrade kan inte flytta det intjänade pensionskapitalet till någon annan försäkringsgivare.

10.2 Återbäring och värdesäkring
Pension enligt övergångsreglerna för födda 1933 – 1968 kan berättiga till återbäring enligt vad som stadgas härom i försäkringsgivarens försäkringstekniska riktlinjer. Återbäring är försäkringens andel i det överskott som uppstår om utvecklingen av dödlighet, kapitalavkastning och driftskostnader blir gynnsammare än vad som ursprungligen antagits. Överskottet fördelas per försäkring med hjälp av återbäringsräntan men tilldelas försäkringen först i samband med varje utbetalning. Så länge överskottet inte är utbetalt eller förfallit till betalning är det inte garanterat och utgör därför en del av försäkringsgivarens riskkapital. Detta innebär att eventuella framtida underskott kan leda till att uppkommen återbäring reduceras. Återbäringens beräknade storlek redovisas årligen i särskilt besked från försäkringsgivaren. Eventuell återbäring utges som tillägg till de utfästa pensionerna.

10.3 Utbetalning
Belopp enligt övergångsreglerna betalas ut från och med den månad den försäkrade uppnår 65 års ålder till och med den månad under vilken den försäkrade avlider. Belopp i form av pension kan efter överenskommelse mellan den försäkrade och Folksam börja betalas ut från annan tidpunkt, dock tidigast från 60 års ålder. Pension från Folksam samordnas med sjuklivränta från AFA Sjukförsäkring och förlängd livränta från AFA Trygghetsförsäkring.

11 Anmäla dödsfall

Anmälan om den försäkrades dödsfall kan göras av arbetsgivare eller efterlevande till den försäkrade. Den försäkrades dödsfall ska anmälas snarast möjligt. Vid dödsfall innan utbetalning av ålderspension påbörjats, ska anmälan göras till Folksam genom Pensionsvalet. Vid dödsfall under pågående utbetalning ska anmälan göras till Folksam. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan. På begäran ska kompletterande handlingar och uppgifter i övrigt som är av betydelse för bedömning av rätten till ersättning lämnas.

Om en utbetalning begärs och det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

12 Medgivande

Medgivande att inhämta upplysningar från läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukhus, annan sjukvårdsinrättning, Försäkringskassan eller annan försäkringsinrättning ska lämnas på begäran.

13 Felaktigt utbetalt belopp

Om försäkringstagare lämnat sådan uppgift till Folksam eller Pensionsvalet att utbetalning skett till fel mottagare, ska försäkringstagaren, i den mån den felaktiga utbetalningen inte återbetalas till Folksam, hålla Folksam skadeslös.

Om försäkrad eller förmånstagare lämnat sådan uppgift till Folksam eller Pensionsvalet att utbetalning skett till fel mottagare kan Folksam inte göras ansvarig mot den rättmätiga mottagaren.

Om försäkrad eller förmånstagare har erhållit utbetalning med för högt belopp eller för tid då denne inte haft rätt till utbetalningen, kan Folksam återkräva eller kvittningsvis återta det felaktigt utbetalda beloppet.

14 Oriktiga uppgifter

Oriktiga uppgifter kan leda till att försäkringen blir helt eller delvis ogiltig och att utbetalning nekas eller sänks.

15 Räntebestämmelser

Utbetalning sker senast en månad efter det att Folksam mottagit fullständigt underlag för utbetalningen. Sker utbetalning vid ett senare tillfälle utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredning ska bedrivas med tillbörlig skyndsamhet

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31 dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

16 Avgifter och skatter

16.1 Avgifter för KAP

Avgifter kan tas ut som procentuell avgift på pensionskapitalet och/eller som en styckekostnad per försäkring. Avgifter kan utgå för kapitalförvaltning, flytt av pensionskapital, utbetalning och andra förfoganden över försäkringen.

Avgifter tas ut löpande under försäkringstiden genom en minskning av pensionskapitalet från och med den dag försäkringen blir gällande.

Vid fondförsäkring tas utöver Folksam Fondförsäkrings avgifter också ut avgift av respektive fondförvaltare.

Avgifter tas ut enligt vid var tid gällande prislista, se folksam.se. Förändringar i prislistan gäller även för försäkringsavtal ingångna före avgiftsändringen.

16.2 Skatter

16.2.1 KAP

Inkomstskatt
Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Avkastningsskatt
För KAP betalar Folksam Tjänstepension och Folksam Fondförsäkring, enligt lag, avkastningsskatt. Avkastningsskatten påverkar försäkringens värde.

16.2.2 GTP-familjeskydd Inkomstskatt

Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst. Folksam Liv gör avdrag för preliminär skatt.

16.2.3 AGL

Inkomstskatt
Utfallande belopp beskattas inte.

17 Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om den försäkrade tidigare anmält någon skada hos annan försäkringsgivare.

Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bl.a försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 241 71, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

18 Begränsning av ansvar

Folksam kan inte ställas till svars för ett meddelande eller ett dokument som fått felaktig lydelse, om rättelse vidtas så snart felet upptäckts.

Meddelande anses ha inkommit till Folksam den dag det ankomststämplats eller på annat sätt daterats hos Folksam.

Folksam är inte ansvarig för förlust som kan uppstå vid fördröjning av utredning rörande försäkringsfall på grund av krig, terrorattack, politiska oroligheter eller annan katastrofhändelse eller på grund av lagbud, myndighetsåtgärd eller stridsåtgärd i arbetslivet. Förbehållet om stridsåtgärd i arbetslivet gäller även om Folksam självt är föremål för eller vidtar sådan stridsåtgärd.

19 Begränsningar av försäkrings giltighet

19.1 Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning (lag (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.) i fråga om Folksams ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie). Folksam är fri från krigsansvarighet för försäkring som tecknats eller för utökning av försäkringsbelopp efter krigstillståndets inträde, eller inom en period av tre månader dessförinnan.

19.2 Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige. Den gäller heller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militär fredsbevarande verksamhet i FN:s regi eller enligt beslut av OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

19.3 Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Vistas den försäkrade utanför Sverige i område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder – utan att själv delta – gäller följande: Tecknades försäkring eller utökades pensionsbeloppet i samband med utresan till eller under vistelse i området, och kriget eller oroligheterna då pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller inte försäkringen respektive utökningen för dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar under vistelsen i området eller inom ett år efter dess slut och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

20 Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om den försäkrades personliga integritet och vill att den försäkrade ska känna sig trygg i hur vi hanterar den försäkrades uppgifter. När arbetsgivaren ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi den försäkrades personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även den försäkrades uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla den försäkrades personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till den försäkrades och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar den försäkrades personuppgifter beror på vilka produkter den försäkrade har hos oss. På www.folksam.se/personuppgifter hittar den försäkrade mer information om hur vi behandlar den försäkrades personuppgifter. Där kan den försäkrade bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur den försäkrade utövar sina rättigheter. Den försäkrade kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

21 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Alla företag i Folksamgruppen ska (enligt lagen om straff för penningtvättsbrott) motverka att pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet kan omsättas till pengar eller annan egendom. De företag inom Folksamgruppen som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse dessa företag med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Berörda företag inom Folksamgruppen har rätt att
- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra företag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

22 Ändring av försäkringsvillkor

Folksam får anpassa försäkringsvillkoren till framtida ändringar av Avtalsförsäkringar Fremia-LO liksom till ändringar av planens tillämpning som beslutats av kollektivavtalsparterna eller av behörigt organ utsett av dessa, till exempel KFF-nämnden, utan samtycke från försäkringstagare, försäkrade eller förmånstagare. Förändringar i försäkringsvillkor kan göras av Folksam under avtalstiden om detta är nödvändigt med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Ändringar kan även göras av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagarna eller andra förmånsberättigade.

Ändring av dessa försäkringsvillkor ska godkännas av KFF-nämnden.

Ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft månaden efter den månad ändringen gjordes eller vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna eller behörigt organ utsett av dessa bestämmer.

23 Tolkning av försäkringsvillkor

Arbetsgivaren, den försäkrade eller efterlevande kan begära att fråga som angår honom/henne och som berör tolkningen av försäkringsvillkoren eller bestämmelser i övrigt avseende försäkringarna ska behandlas i KFF-nämnden. Folksam kan också rådfråga KFF-nämnden om tolkning av försäkringsvillkor och bestämmelser i övrigt rörande försäkringarna.

24 Om vi inte skulle komma överens

24.1 Vänd dig först till oss på Folksam

Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

Genom konsumentvägledaren i din kommun, eller genom Konsumenternas bank- och finansbyrå eller Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande enlig nedan.

24.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende

Om du inte är nöjd med Folksams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist kan du begära överprövning i allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning eller tillämpning av AGL, avvecklingsförmån STPK, KAP, GTP-Familjeskydd prövas din fråga i första hand av KFF-nämnden. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till Pensionsskiljenämnden enligt pensionsplanens bestämmelser.

24.3 Kundombudsmannen Folksam

Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar de flesta försäkrings-, sparande- och skadeärenden. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked. Läs mer på folksam.se.

Adress: 106 60 Stockholm
Telefon: 0771-655 253
E-post: kundombudsmannen@folksam.se

24.4 Nämnder

KFF-nämnden svarar för tolkningen av AGL, avvecklingsförmån STPK, KAP, GTP-Familjeskydd och är i övrigt rådgivande till försäkringsgivaren. Försäkrad, försäkringstagare eller ersättningsberättigad kan begära att fråga som angår honom ska tas upp till behandling i KFF- nämnden.

Adress: Pensionsvalet PV
Box 90 209, 120 23 Stockholm
Telefonnummer: 020-650 111
E-postadress: info@pensionsvalet.se

24.5 Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp. Undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.
Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
Telefon: 08-508 860 00
e-post:arn@arn.se
webb: arn.se

24.6 Allmän domstol
Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

24.7 Konsumentvägledning

Konsumenternas försäkringsbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå ger kostnadsfri vägledning i frågor som rör försäkring, men prövar inte enskilda tvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00 konsumenternas.se

Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumenternas bank- och finansbyrå ger kostnadsfri vägledning i frågor som rör sparande, men prövar inte enskilda tvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00 konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning
Kommunal konsumentvägledning finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden. Se din kommuns hemsida.

25 Begreppsförklaringar

Arbetsoförmåga
Med arbetsoförmåga menas i dessa villkor att en försäkrad på grund av sjukdom eller olycksfall har förlorat arbetsförmågan eller fått den nedsatt med minst 25 procent.

Arvsvinst
Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Fond
Med fond avses värdepappersfond vilken består av finansiella tillgångar som bildats genom kapitaltillskott från allmänheten. Fonden ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 5 kap lagen om investeringsfonder.

Fondförsäkring
Försäkring där kapitalet är placerat i fonder som är valbara hos försäkringsföretaget.

Fribrev
Försäkring där avtalade premiebetalningar har avbrutits i förtid och framtida utbetalning baseras på de premier som redan har betalats in.

Förlängd livränta
Förtidspensionerad som den 31 december 1996 omfattades av försäkringsavtal om STPK och som den 31 december 1996 uppbar livränta enligt lagen om arbetsskadeförsäkring eller enligt samma lag får livränta till följd av arbetsskada som inträffat före 1997, har från och med den månad den anställde fyller 65 år rätt till förlängd livränta från AFA Trygghetsförsäkring. Här avses även den som den 31 december 1996 var sjuk och som i direkt anslutning till denna sjukperiod får sjukersättning eller aktivitetsersättning (före 2003: förtidspensioneras).

Förlängd livränta beräknas enligt särskilda bestämmelser och med hänsyn bland annat till tillgodoräknade STPK-år och livräntegrundande lön under dessa STPK-år. Livräntans storlek för aktuella åldersgrupper ska motsvara de riktmärken för pensionsnivåer som gäller för anställd som omfattas av de definitiva övergångsreglerna från STP.

Förlängd livränta beräknas i proportion till den nedsättning av arbetsförmågan som arbetsskadan givit upphov till.

Försäkringsbesked
Beskriver vad som gäller för din premiebestämda försäkring.

Försäkringsföretag
Företag som har tillstånd att driva försäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen.

Försäkringsgivare
Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkringsavtal med.

Försäkringsvillkor
Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare, försäkringstagare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Garantitid
Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd i KAP med avdrag för redan utbetald pension. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

Kollektivavtal
Skriftligt avtal mellan arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation eller enskild arbetsgivare vilket reglerar löner och övriga anställningsvillkor för arbetstagare.

Sjuklivränta
Förtidspensionerad som den 31 december 1996 omfattades av försäkringsavtal om STPK har från och med den månad den anställde fyller 65 år rätt till sjuklivränta från AFA Sjukförsäkring. Här avses även den som den 31 december 1996 var sjuk och som i direkt anslutning till denna sjukperiod får sjukersättning eller aktivitetsersättning (före 2003: förtidspensioneras). Sjuklivräntan beräknas enligt särskilda bestämmelser och med hänsyn bland annat till tillgodoräknade STPK-år och livräntegrundande lön under dessa STPK-år. Livräntans storlek för aktuella åldersgrupper ska motsvara de riktmärken för pensionsnivåer som gäller för arbetare som omfattas av de definitiva övergångsreglerna från STP.

Sjuklivräntan beräknas i proportion till den nedsättning av arbetsförmågan som sjukdomen eller olycksfallet givit upphov till.

Tjänstepensionsföretag
Ett tjänstepensionsföretag är ett företag som främst erbjuder försäkringar för tjänstepension. Ett tjänstepensionsföretag måste ha tillstånd från Finansinspektionen.

Traditionell försäkring
Försäkring där försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget bestämmer hur försäkringskapitalet ska placeras och som ger någon form av garanti för utbetalningar och möjlighet att få del av eventuellt överskott.